

# בהקפות הם נאלמו דום

Category: בראשית, בראשית

קבוצה של אינם-יהודים מנסה לקיים מנהגים יהודיים, עד שזה מגיע לריקודים בשמחת תורה?

## חופש דת בבית הכלא

בית כלא הוא לא מקום נעים לאף אדם, על-אחת-כמה-וכמה ליהודי, במיוחד כשמגיעה תקופת החגים. כשמגיע חג הסוכות, למשל, לכל אחד מאתנו קל מאוד לרכוש לולב ואתרוג, לבנות סוכה. אבל לאסירים בבית הכלא דרוש מאמץ ותכנון רב מראש כדי להשיג את הדברים האלו.

בארצות הברית, בתי הכלא מחויבים לדאוג לכך שכל אסיר יוכל לחיות לפי אמונתו ולקיים את מנהגי דתו. תפקידו של קצין הדת (הצ'פלין) בבית הכלא, לדאוג לצורכי הדת של האסיר. עליו לדאוג שיהיה סט אחד של ארבעת המינים בכלא, כדי שהאסירים היהודיים יוכלו לקיים את מצוות ארבעת המינים. אם תהיה דרישה מהאסירים, גם סוכה תיבנה עבורם.

לאחרונה יצא לאור ספרו של הרב שלום מרדכי רובשקין ש'. בפרק על חג הסוכות ושמחת תורה הוא מספר בין השאר, שקצין הדת בבית הסוהר דאג לסט אחד של ארבעת המינים עבור כל האסירים. הבעיה הייתה, שהיו אסירים רבים שמעולם לא ברכו על הלולב. כתוצאה מכך, הם לא ידעו שיש להחזיקם בעדינות. וקרה שאחרי שכולם ברכו על הלולב, הוא כבר לא היה כל כך כשר.

הוא ביקש מקצין הדת שיספק לו סט אישי של ד' מינים. בית הכלא אישר את בקשתו וסיפק לו סט אישי של ארבעת המינים. כשאסירים אחרים ראו שהוא קיבל, גם הם ביקשו. הוא שמח שבזכותו לאסירים רבים יש סט אישי של ארבעת המינים. בנוסף לכך, נבנתה עבורם סוכה. כולם התפללו יחד בסוכה, אכלו יחד והתוועדו יחד.

## מה לגוי ולארבעת המינים?

אך קורה לעתים, שלאחר שכבר יש סוכה וד' מינים, לפתע נולדים מניעות ועיכובים בלתי צפויים. בתי הכלא בארה"ב, לכל אסיר יש זכות להצהיר לאיזו דת הוא משתייך. ישנם המנצלים זאת כדי לקבל כמה שיותר הטבות, ולכן מצהירים שהם נוהגים במנהגי היהדות ("האדוונטיסטים של היום השביעי", למשל).

בכלא בו הוא היה, היתה קבוצה ששמרה על היום השביעי, ולכן קיבלו את כל ההטבות שהיהודים קיבלו, למשל, בשבתות? מיץ ענבים וחלה, בחגים יהודיים את המאכלים שסופקו

ליהודים, ולקראת הפסח ☞ מצות ושאר צרכי ליל הסדר.

כשהגיע חג הסוכות דרשו גם הם סוכה. למה שלא ירצו סוכה? הסוכה הפתוחה עדיפה לאין ערוך מישיבה בתאים סגורים. יתירה מזו, אפשר להוציא את האוכל ולאכול בסוכה. באף מצב אסור להוציא את האוכל מחדר האוכל, אך בגלל שלכל אסיר יש זכות לנהוג כפי אמונתו, קיבלו גם הם את האישור לכך.

מה שקרה הוא, שהרבה פעמים הקבוצה הגיעה לאכול בסוכה בדיוק בזמן שהיהודים אכלו בסוכה. הם הביאו איתם את האוכל הלא-כשר שמילא את הסוכה בניחוחות לא כשרים. כתוצאה מכך, הקבוצה היהודית איבדה את פרטיותה לנהל שיחות, לשיר יחד וכן הלאה.

כשגילו שליהודים יש לולב ואתרוג, דרשו גם הם סט וקיבלו. ואז הסתכלו לראות מה היהודים עושים עם הלולב וחקו אותם.

ואז הגיע שמחת תורה. קבוצת האסירים היהודיים התאספה יחד בסוכה כדי להתפלל ולערוך הקפות בליל שמיני עצרת. הרב רובשקין ניהל את התפילה. לפתע שמע רעש מהצד השני של הסוכה. כשהרים את עיניו, ראה שאחד מחברי הקבוצה השניה עומד עטוף בטלית כשבידו לולב ואתרוג, ומפיו בוקעות כל מיני מילים ורעשים, העיקר להפריע לתפילה.

הקבוצה היהודית המשיכה בתפילה ובאמירת "אתה הראת" כנהוג. לאחר מכן הוציאו את ספר התורה וכיבדו את הרב רובשקין בהקפות. הוא הכריז בכל לבו ונפשו "אנא ה' הושיעה נא", וכולם יחד קראו אחריו בהתרגשות והחלו לשיר ולרקוד בהתלהבות גדולה. כאן קרה משהו לא יאומן. לפתע הוא שם לב שכל חברי הקבוצה השנייה עומדים בדממה, קפואים במקומם, ומביטים בהשתאות על הריקודים הסוערים והשמחה של הקבוצה היהודית הקטנה. אחד ממנהיגי אותה קבוצה עזב את המקום, ומיד לאחריו יצאו כולם בדממה מהסוכה. (The Inside Story p. 489)

מה קרה?! מדוע נאלמו דום כשהחלו השירה והריקודים של ההקפות!?

## לומדי תורתך

כולנו אומרים בבוקרו של כל יום את ברכות התורה. בברכה השניה אנו אומרים "ונהיה אנחנו לומדי תורתך לשמה". אנו מבקשים מהקב"ה שנזכה להיות לומדי תורה.

## עוסקי תורתך

פעמים רבות מגדירים את לומדי התורה בביטוי "עוסקים בתורה", וכמו שהמשנה במסכת אבות אומרת: "כל מי שאינו עוסק בתורה וכו'" (אבות ו, ב). כמו כן, בתפילת ועל הניסים בחנוכה נאמר, "וזדים ביד עוסקי תורתך".

מסביר הרבי בשיחה את החידוש בביטוי **עוסק בתורה**: "הסדר של בעל עסק שאינו יושב עם סחורתו סגור בחדרו וממתין עד שיבוא מישהו ויפרוץ את הדלת ויבקש ממנו שימכור לו מעט מסחורתו אדרבא הוא משתדל לפרסם מעלת סחורתו לכל העוברים ושבים". "וכך הוא בנמשל צריך להיות "עוסק בתורה" לא להסתפק בכך שלומד תורה בעצמו אלא צריך לילך וללמוד תורה ולהשתדל ביותר להפיץ תורה". (תורת מנחם חלק ל"ד ע' 173)

## אוהבי תורתך

אך ישנה דרגה גבוהה יותר. בסיום תפילת שחרית בכל יום, ממש לפני תפילת עלינו, אנו מצטטים את הברייתא, "אמר רבי אלעזר בר חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם" ואז אומרים, "שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול". שואל הרבי, "לכאורה אינו מובן מה שייך ענין האהבה רגש שבלב ללימוד התורה שהיא חכמתכם ובינתכם והול"ל לומדי תורתך יודעי או עוסקי תורתך אבל לא ענין האהבה. והביאור בזה, כאשר עומדים במצב של אוהבי תורתך שיש אהבה עצומה לתורה אז אין למו מכשול". (תורת מנחם חלק ע' 303)

במילים פשוטות, יש אדם שלומד תורה כפי שהוא לומד כל דבר אחר. הוא ממלא את חובתו ודי לו בזה. כך גם הוא מקיים מצוות. בדרגה גבוהה יותר, הוא אותו אחד ש"עוסק בתורה", זהו אדם שהיהדות היא העסק שלו, "לאו דווקא התעסקות בלימוד התורה אלא כולל עסק המצוות" (לקוטי שיחות חלק ל', ע' 210). ולכן גם קיום המצוות שלו נראה אחרת, עם ישראל והיהדות הם ה"ביזנס" שלו. למעלה מזה הם "אוהבי תורתך", אותם בעלי "אהבה עצומה" לתורה שימסרו את נפשם למען כל מצווה.

דרגת "לומדי תורה" יכולה להימצא גם אצל אינם-יהודים כי גם הם מחויבים ללמוד את הלכות שבע מצוות בני נח. דרגת "עוסקי תורתך", אומר הרבי, "שייך רק בבני ישראל דאף שב"נ חייבים ללמוד ההלכות דשבע מצוות דידהו מ"מ אינם בגדר "עוסקי תורתך" שניתנה לישראל דוקא" (לקוטי שיחות חלק ל', ע' 212). הדרגה הגבוהה ביותר היא "אוהבי תורתך". לאהוב את התורה אהבה עצומה זו הרגשה שרק יהודי יכול להרגיש.

אותה קבוצה מהכלל ניסתה לחקות את היהודים עם הלולב ואתרוג, וניסתה ללמוד כיצד משתמשים בזה. זה דבר שגם אחרים יכולים ללמוד. אבל כשזה הגיע לשמחה ולריקודים של ההקפות את האהבה הזאת הם לא יכלו להבין, הם לא הצליחו להתחבר אליה.

## לרקוד עם ספר החוקים

אף דת או אומה אינה רוקדת עם ספר החוקים שלה. אמריקאים אינם רוקדים עם החוקה שלהם. הם מכבדים אותה, מתפארים בה, גאים בה, אבל לרקוד?! מאן דכר שמיה. לרקוד עם התורה זה דבר ששמור אך ורק "לאוהבי תורתך".

הדבר המעניין הוא, שבכל בוקר, יהודי מתחיל את התפילה עם הבקשה "ונהיה אנחנו" לומדי תורתך" (בחנוכה, באמצע תפילת העמידה הוא בדרגה של "עוסקי תורתך"), וכשמסיים את התפילה, הוא כבר בדרגה של "אוהבי תורתך".

## מתחילים מחדש

היום אנו מתחילים את התורה מחדש. השמחה הזאת של התחלת התורה מחדש היא שמחה של "אוהבי תורתך" אלה שאוהבים את תורת ה' ושמחים בה. היהודים שהם אוהבי תורתך תמיד יישארו יהודים, כמאמר העולם "האהבה מנצחת".